

ЖАРОВА Е. В. Модель формирования информационной компетентности будущих радиотехников в техническом университете.

В статье рассматривается модель формирования информационной компетентности будущих специалистов радиотехников в техническом университете. Выделены структурные и функциональные составные модели, условия и этапы формирования профессиональной компетентности будущих радиотехников.

Ключевые слова: информационная компетентность, компоненты модели информационной компетентности, будущая радиотехника, система образования в техническом университете.

ZHAROVA O. A model of forming of informative competence of future radiotricians is in a technical university.

In the article the model of forming of informative competence of future specialists of radiotricians is examined in a technical university. Structural and functional component models, terms and stages of forming of professional competence of future radiotricians, are distinguished.

Keywords: informative competence, components of model of informative competence, future radio engineering, system of education in a technical university.

УДК 329.14(4+477)

**Кавун О. В., Мартіросян О. І.
НВК № 167 м. Києва**

ЦІННОСТІ ДЕМОКРАТИЧНОГО СОЦІАЛІЗМУ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАХІДНОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

На основі історико-політологічних і правових джерел у статті проаналізовано цінності демократичного соціалізму та еволюція політичних поглядів української та західної соціал-демократії у II-й половині ХХ ст. Аналізуючи історичний шлях і базові цінності соціал-демократії як політичної течії автори дійшли висновку, що ідеологічна спільнота соціал-демократії визначається відданістю гуманістичним ідеалам, ідеям рівності і соціальної справедливості. Автори наголошують, що позиції західноєвропейського еволюційного соціалізму XIX–XX ст. були підтримані та проаналізовані українськими істориками, економістами, політологами і соціологами.

Ключові слова: демократичний соціалізм, політичний досвід, соціальна держава, права і обов'язки людини, суспільне життя.

Одним із важливих завдань ХХІ ст. в умовах глобалізації та євроінтеграції українського суспільства є збереження політичного досвіду і знань для майбутніх поколінь. Аналізуючи історичний досвід минулих століть, відзначаємо, що історичними попередниками соціал-демократичної ідеології були ідеї представників утопічного соціалізму – Т. Мора, Т. Кампенелли (XVI ст.), відповідно до яких соціальна рівність розглядалась як найвище благо для особистості й суспільства. До них можна додати

соціально-політичні погляди А. Сен-Симона, Ш. Фур'є, Р. Оуена (XVII–XVIII ст.), в яких суспільна і приватна власність розглядалися як основа для справедливого розподілу благ, рівності й соціального благополуччя.

Враховуючи суспільно-політичний досвід класичного періоду як політичний напрямок та ідеологію, до теоретичних і наукових першоджерел соціал-демократії можна віднести:

– філософське вчення Іммануїла Канта, передусім, його “етичний імператив”, згідно з яким основними цінностями високо розвинутого суспільства можна вважати свободу, справедливість, солідарність;

– це філософський антропологізм, учення про гуманне ставлення до людини;

– соціал-демократію як явище політичного життя, що носить елементи марксистської філософії, насамперед ідеї “раннього” Карла Маркса, які відображені в його праці “Економіко-філософські рукописи 1844 року”;

– елементи вчення П. Прудона й М. Бакуніна як ідейно-політичні витoki демократичного соціалізму, зокрема заперечення класової боротьби; ідеї буржуазного лібералізму; погляди “австромарксистів” О. Бауера, К. Реннера, М. Адлера, які формували свої погляди на основі соціальної філософії Франкфуртської школи;

– християнство, яке соціал-демократична партія Німеччини і Австрії вважає духовними коренями соціал-демократії, а також гуманістична філософія епохи Просвітництва, вчення Маркса про історію й суспільство, а також досвід міжнародного робітничого руху;

– розвинуту демократію, яка повинна стати політичною основою соціалізму як реальний стан суспільства, де будь-який клас або верства, не мають привілеїв порівняно з іншими. З поняттям “демократія” пов'язане правове і моральне уявлення, тому на думку Е. Бернштейна, демократія є межею панування більшості до якої, у кожному конкретному випадку, переходить панування народу і симпатії народних мас.

Однак у ХХ столітті ідеям правової держави і соціал-демократії було кинуте серйозний виклик як соціально-політичною практикою, так і наукою права. Як історичний приклад з'явилися альтернативні концепції і визначення політико-правового устрою (“корпоративна держава”, “громадянське суспільство”, “диктатура пролетаріату”, “влада рад”, “робоча демократія” тощо).

Аналізуючи історичний шлях багатьох країн, базові цінності і теоретичні положення соціал-демократії як політичної течії (в основі якої лежить принцип ідеологічного плюралізму), наголошуємо, що в Декларації Соціалістичного Інтернаціоналу, проголошеній у 1951 р. у м. Франкфурті-на-Майні на І з'їзді, засвідчується: “Соціалізм – міжнародний рух, який не вимагає сурової однастайності зайнятій позиції. Чи виходять соціалісти у своїх переконаннях з марксистських або інших методів аналізу суспільства, чи надихаються вони релігійними або гуманістичними принципами, але всі

вони прагнуть до спільної мети – до системи соціальної справедливості, гуманності, виконання моральних обов'язків, кращого життя, свободи й миру в усьому світі” [14, с. 21].

В економічних розрахунках соціал-демократи відкидають економічний детермінізм, не сприймають формальну модель економічного розвитку суспільства. Першочергового значення в цьому розвитку надають рівню культури, освіченості, добropорядності, моралі, праву а потім уже, продуктивним силам і виробничим відносинам. Сьогодні на озброєння беруться теорії “стадій зростання” В. Ростоу, “нового індустріального суспільства” Дж. Гелбрейта, категорії “громадянського” суспільства Ю. Габермаса, “філософія людиноцентризму” В. Кременя [3, с. 506].

Політологи і соціологи зауважують, що ідеологічна спільність соціал-демократів визначається відданістю соціалістичній ідеї, так, наприклад, колишній Голова СДНП і Соцінцентру Віллі Брандт вважав, що “соціалізм – це лінія небосхилу, яка повинна бути перед людиною і політиком завжди”. Визначні ідеологи даного напрямку в політиці виходять з того, що соціалізм, як і будь-яку політичну доктрину, слід оцінювати не з ідеологічних передумов, а з конкретних практичних результатів. В свій час, голова Італійської соціалістичної партії Беттіно Краксі, зазначав: “якщо суспільство не приносить ні свободи, ні добробуту, ні соціальної справедливості, ні позитивних змін для свого народу, воно не може бути визначене як соціалістичне, хоч би який юридичний статус власності воно мало” [15, с. 29].

Накопичуючи досвід політичних і економічних реформ, соціал-демократія висунула зі своїх лав чимало відомих і поважних у світі теоретиків, політиків, лідерів, громадських діячів, управлінців, котрі очолювали впродовж багатьох років держави, які вони представляли. Серед них: канцлери ФРН Віллі Брандт і Австрії Бруно Крайський, прем'єр-міністр Швеції Уолф Пальме й прем'єр Ізраїлю Шимон Перес, голова уряду Іспанії Філіппе Гонсалес, італійський прем'єр-міністр Беттіно Краксі, португальський Маріо Соареш, німецький політик Оскар Лафонтен, фінський – Калеві Сорса, президент Франції Франсуа Міттеран. На сучасному політичному рингу сьогодні в лавах соціал-демократичного руху перебувають близько 90 партій, в яких налічуються до 21 млн. членів. Голоси за них віддають понад 200 млн. виборців – це до 40% тільки у Західній Європі. Соціал-демократичний рух був і залишається важливою силою сучасності. Традиційні фортеці цього руху – Німеччина, Австрія, Бельгія, Великобританія, Франція, Італія, скандинавські країни. За останнє двадцятиріччя значний вплив стали справляти демократи і соціал-демократи в Греції, Іспанії, Португалії, в країнах Східної Європи, у тому числі України.

Якщо проаналізувати початок зародження і становлення соціал-демократичної політичної думки в Україні, то нею можна вважати діяльність групи українських емігрантів (істориків, економістів, літераторів, педагогів,

громадських діячів), які змушені були залишити українську вітчизну під тиском царського уряду.

Найвидатнішою постаттю серед них був історик і філософ, доцент Київського університету Михайло Драгоманов. Разом зі своїми соратниками Миколою Зібером і Сергієм Подолинським, він організував у 1878–1882 роках у Женеві видання часопису “Громада”.

Як і Фердинанд Лассаль, Михайло Драгоманов вважав, що врятувати робітництво і селянство від капіталістичної експлуатації можна тільки шляхом соціалізації суспільства. Засадами такого соціалізму могла бути громада з колективною власністю на землю та знаряддями праці, створення кооперації, будівництво заводів і фабрик тощо. Послідовниками “громадівців” стали галицькі інтелігенти, об’єднані в радикальні молодіжні гуртки. Серед них відзначимо Івана Франка та Миколу Павлика. Вони, на відміну від Михайла Драгоманова, котрий розумів соціалізм переважно як своєрідну етично-моральну систему, поділяли позиції західноєвропейського еволюційного соціалізму [12, с. 9].

У 1890 р. І. Франко і М. Павлик заснували радикальну партію, від якої і відлічує свій час організований соціал-демократичний рух в Україні. Під час революції 1905–1907 рр. фундаторами соціал-демократичного руху були Микола Порш, Володимир Винниченко, Володимир Антонович, Симон Петлюра. Засновниками програми інтегрального соціалізму були М. Грушевський, М. Ковалевський, які втілювали свій політичний досвід і знання в період створення у 1917 р. Центральної Ради у Києві. У Росії основні напрямки політико-правових учень, які хотіли покращити недосконалість тогочасної парламентської системи, представляли О. Герцей (1812–1870), М. Чернишевський (1828–1889), С. Мурамцев (1850–1910), М. Коркунов (1853–1904), Л. Петротський (1867–1931).

Гортаючи сторінки історії України сучасного періоду зауважимо, що в жовтні 1990 р. відбувся установчий з’їзд Об’єднаної соціал-демократичної партії України, символом якого став блакитно-жовтий прапор і червона троянда як початок позитивних змін.

Погляд у минуле історії – це завжди погляд у майбутнє. Нові ракурси історичного минулого українського суспільства дають можливість виникати новим історичним враженням. Коли педагог, освітянин і науковець звертаються до природи, виникають експеримент і раціональна теорія; коли наука і філософія звертаються до традиції, складається гуманістична критика, заснована на джерелах історіографії; коли політик і лідер звертаються до громадського і суспільного життя своєї держави, з’являються нові знання про державу, право, його законодавчу базу, демократичні цінності.

Висновок: наша національна ідея і політична перспектива – це побудова такої соборної держави, яка буде нести стабільність та добробут кожній людині і родині, де кожна особистість буде мати найширші

можливості для саморозвитку і професійної самореалізації. Політика України як суспільне явище історично формувалася на основі протиріч, неузгоджень, революцій і воєн. Але наша українська нація, всупереч всім неузгодженням і політичним протиріччям, зберегла духовні цінності і суспільну солідарність багатьох народів і націй. На сьогодні сучасна модель України – це демократія стосунків, консенсус і компроміс політичних вчинків, це конфронтація регіонів, це братське примирення, це усвідомлення кожного громадянином своєї української незалежної держави, це політичне співробітництво і діалог, які засновані на морально-правових демократичних принципах. Тому для збереження єдиної неподільної України, ідеї рівності, гуманізму, соборності, соціальної справедливості, територіальної цілосності і на сьогодні залишаються цінними для багатьох політиків, дипломатів, лідерів, економістів, соціологів, управлінців, громадських діячів, педагогів.

Використана література:

1. *Бернштейн Э.* Предпосылки социализма и задачи демократии / Э. Бернштейн // Политическая мысль Европы (конца XIX – нач. XX ст.). – Екатеринбург, 1991.
2. *Горелик А. В.* Общественный идеал современной социал-демократии: теория и практика / А. В. Горелик. – Москва, 1991.
3. *Габермас Ю.* Структурні перетворення в сфері відкритості. Дослідження категорії “громадянське суспільство” / Ю. Габермас. – Львів : Літопис, 2000.
4. Лидеры современной социал-демократии / под общей ред. В. С. Рыкина. – Москва, 1991.
5. *Мартіросян О. І., Черкасов О. В.* Педагогіка, освіта і культура як чинники формування українського сучасного суспільства / О. І. Мартіросян, О. В. Черкасов // Наукові записки : [збірник наук. праць] / Мін-во освіти і науки України ; Нац. пед. ун-т ім. М. Драгоманова (ред. кол. Л. Л. Макаренко, Т. В. Дмитренко. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – Вип. № 72. – С. 138-134.
6. *Масленников Н.* Международная социал-демократия: политика и ценности / Н. Масленников // Свободная мысль. – № 6. – 1991.
7. *Мучаидзе Г.* Альтернатива: перспектива развития посткоммунистического общества с точки зрения социал-демократов / Г. Мучаидзе. – Тбилиси, 1995.
8. *Назарян А. П.* Цивилизационные кризисы в контексте “Универсальной истории”: Синергетика, психология и футурология / А. П. Назарян. – М. : ПЕР СЭ, 2001. – 239 с.
9. *Орлов Б.* Социал-демократия Запада: ценности и ориентиры / Б. Орлов // Диалог. – 1990. – № 12.
10. *Петренко Ф. Л.* Социалистическая доктрина Э. Бернштейна / Ф. Л. Петренко. – Москва : “Политическая мысль”, 1990.
11. Современная социал-демократия: Словарь-справочник / под ред. В. Л. Швейцера. – Москва, 1990.
12. *Якушик В. М.* Социал-реформизм в современном мире: идеология и политика / В. М. Якушик. – Киев, 1990. – С. 48-51.
13. *Ястржембский С. В.* Социал-демократия в современном мире / С. В. Ястржембский. – Москва, 1991.
14. *Шпакова Р. П.* Западная социология: история и развитие / Р. П. Шпакова // Социально-политический журнал. – М., 1992. – № 10.
15. *Гайдабрус Н. В.* Смысл жизни человека в условиях глобальных проблем современности : монография / Н. В. Гайдабрус. – Пекза : Изд-во ПГУАС, 2011. – 119 с.
16. *Бурковский І.* Україна і європейська інтеграція / І. Бурковський, Г. Немиря, О. Павлюк // Політика і час. – 2000. – № 3-4. – С. 5-11.
17. *Муляр В. І.* Самореалізація особистості як соціальна проблема (філософсько-культурологічний аналіз) / В. І. Муляр. – Житомир : ЖІТІ, 1997. – 214 с.

18. Гелд Д. Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура / Д. Гелд, Е. МакГрю, Д. Голдблатт, Дж. Перратон. – К. : Фенікс, 2003. – 584 с.

КАВУН Е. В., МАРТИРОСЯН Е. И. Ценности демократического социализма и эволюция политических взглядов украинской и западной социал-демократии во II половине XX вв.

На основе историко-политологических и правовых источников в статье проанализированы ценности демократического социализма и эволюция политических взглядов украинской и западной социал-демократии во II-й половине XX вв. Анализируя исторический путь и базовые ценности социал-демократии, как политического течения, авторы пришли к заключению, что идеологическое взаимопонимание социал-демократии обуславливается преданностью гуманистическим идеалам, идеям равноправия и социальной справедливости.

Авторы делают акцент, что позиции западноевропейского социализма XIX–XX вв. были проанализированы и поддержаны украинскими историками, экономистами, политологами и социологами.

Ключевые слова: демократический социализм, политический опыт, социальное государство, права и обязанности человека, общественная жизнь.

KAVUN O. V., MARTIROSIAN O. I. The values of democratic socialism and political views evolution of Ukrainian and West social-democracy in the second half of XX century.

The article analyzes the values of democratic socialism and the evolution of political views in Ukrainian and West social-democracy in the second half of XX century on the base of historical and political and legal sources. Analyzing the historical way and basis social democracy values as the political branches the author made a conclusion that the ideological unity of social democrats is defined by the devotion to humanity ideas of equality and social justice. The author convinces that the positions of West European evolutionary socialism 19-20 century were supported by Ukrainian historians, teachers, economists and politicians.

Keywords: democratic socialism, political experience, social state, human laws and duties, social life.

УДК 371.311.1:7

**Корзун В. В.
Київський університет імені Бориса Грінченка**

МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ ЯК ПРОВІДНИЙ МЕТОД ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИКИ

Перетворення, що відбуваються в системі національної мистецької освіти, вимагають вдосконалення системи професійної підготовки творчої особистості студента, вдосконалення музично-педагогічного процесу у вищих педагогічних навчальних закладах.

Майбутні педагоги-музиканти відчують неабиякі труднощі у виконавській діяльності. Тому метою публікації є визначення методів і форм підготовки майбутнього педагога-музиканта до виконавської та концертної діяльності.

Ключові слова: музичне виконавство, концертна діяльність, виразність виконання, виконавська майстерність.